

**Συνέντευξη Ιστοσελίδα Offsite Προέδρου Π.Δ.Σ., Δρ. Χρίστου Κληρίδη,
18.2.2021**

1. Τελευταία γίνεται πολύ συζήτηση για την διαφθορά στην Κύπρο με αφορμή βέβαια το φιλμ Al-Jazeera που είδε το φως της δημοσιότητας πέρυσι. Οι κλυδωνισμοί συνεχίζονται. Είναι προφανές ότι το πρόγραμμα πολιτογραφήσεων αφήνει μία βαριά κληρονομιά στην εικόνα της Κύπρου από κάθε άποψη. Σαν Π.Δ.Σ. στηρίζουμε τα μέτρα που έχουν εξαγγελθεί για την διαφθορά. Ο Π.Δ.Σ. προχώρησε με την σύσταση αμέσως μετά την εκλογή μου και με δική μου εισήγηση ειδικής Επιτροπής κατά της διαφθοράς, Πρόεδρος της οποίας είναι ο Ορέστης Νικήτα, έγκριτος νομικός και δικηγόρος. Παράλληλα, προχώρησε με την σύσταση Επιτροπής δια τον εκσυγχρονισμό ποινικού δικαίου, ποινικής δικονομίας και του δικαίου της απόδειξης με Πρόεδρο τον έγκριτο νομικό και δικηγόρο Μιχάλη Πική. Ήδη το έργο τους είναι σημαντικό και έχουν προχωρήσει με συστάσεις αλλά και την σύνταξη προτάσεων νόμου με στόχο την ενίσχυση των θεσμών και του ποινικού κώδικα για πάταξη της διαφθοράς στον δημόσιο και ιδιωτικό τομέα. Όμως εκείνο το οποίο χρειάζεται είναι επανεξέταση της παιδείας και της γενικότερης κουλτούρας στην Κύπρο. Το μεγαλύτερο πρόβλημα στην Κύπρο είναι οι διαπροσωπικές σχέσεις οι οποίες ακριβώς υποθάλπουν και υποβοηθούν την προώθηση της διαφθοράς η οποία βρίσκει πρόσφορο έδαφος λόγω του ότι οι αποδέκτες της όχι μόνο δεν αντιδρούν αλλά την δέχονται. Θα πάρει πολύ χρόνο πιστεύουμε για την κυπριακή κοινωνία να αποβάλει το απόστημα της διαφθοράς.
2. Το twitter το ίδιο έχει κανόνες λειτουργίας. Αν διαπιστωθεί η διάπραξη οποιουδήποτε ποινικού αδικήματος η αστυνομία στην Κύπρο και οι Διοικητικές Αρχές δύνανται να προχωρήσουν. Όμως, στις πλείστες των περιπτώσεων, δεν διαπράττονται ποινικά αδικήματα μέσω του twitter. Τυχόν εκτροπές εντάσσονται στο πλαίσιο του αστικού δικαίου. Ήδη ο Πρόεδρος της Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, έγκριτος νομικός και δικηγόρος Αχιλλέας Δημητριάδης, τοποθετήθηκε επί τούτου αρμοδίως επισημαίνοντας την διαφορά μεταξύ ποινικού και αστικού δικαίου. Ιδιαίτερα σε σχέση με τους λογαριασμούς γνωστούς σαν parody accounts. Περαιτέρω το θέμα εξετάζεται από τις αρμόδιες επιτροπές του Π.Δ.Σ. για θέματα τεχνολογίας. Πρόεδρος της αρμοδίας Επιτροπής είναι η κα Χριστιάνα Αριστείδου, έγκριτος νομικός, δικηγόρος από τη Λεμεσό.
3. Στην Διερευνητική Επιτροπή διευκρίνισα ότι η Εποπτική Ομάδα του Π.Δ.Σ. παλαιότερα προέβη σε εποπτικό έλεγχο σε σχέση με κάποιες υποθέσεις που ενδεχόμενα να αφορούσαν το γραφείο Αναστασιάδης ΔΕΠΕ. Για τις συγκεκριμένες υποθέσεις πληροφορούμαι ότι δεν

διαπιστώθηκε οτιδήποτε μεμπτό. Όμως, δεν έγινε εποπτικός έλεγχος του γραφείου αυτού σε σχέση με το πρόγραμμα πολιτογραφήσεων και όπως έχω δηλώσει τα περίπου 10 γραφεία στην Κύπρο που έκαναν «διαβατήρια», πέραν των 50 έκαστον, θα ερευνηθούν από το αρμόδιο Εποπτικό Γραφείο του Π.Δ.Σ. για θέματα που αφορούν πιθανόν «ξέπλυμα» (AML) και ή τις πρακτικές που συνδέονται με την υποχρέωση διαπίστωσης της ταυτότητας και στοιχείων του πελάτη του κάθε δικηγορικού γραφείου (KYC).

4. Όσον αφορά την τετραμελή Επιτροπή για διερεύνηση ορισμένων πτυχών που αφορούν τις πολιτογραφήσεις, οι όροι εντολής της είναι περιορισμένοι και συγκεκριμένοι και αφορούν κυρίως την διαπίστωση συμμόρφωσης με το πρόγραμμα, το θεσμικό πλαίσιο, εγκυκλίους, πρακτικές κλπ. Αναμένω στοιχειωδώς και ανεξαρτήτως κάποιων επιφυλάξεων που είχα εκφράσει στο παρελθόν ότι, όπου διαπιστωθούν οποιεσδήποτε παρανομίες και ή υπερβάσεις θα ακολουθηθούν οι νόμιμες διαδικασίες που επιβάλλονται σε τέτοιου είδους περιπτώσεις. Εξέφρασα την ανησυχία μου στην απόφαση για τη μη δημοσιοποίηση του περιεχομένου της έκθεσης και ή ενδιάμεσων εκθέσεων η οποία τελεί υπό την έγκριση του Γενικού Εισαγγελέα με δεδομένο ότι έχει προβληθεί η θέση ότι δεν θα πρέπει η δημοσιοποίηση να επηρεάσει το ανακριτικό έργο για σκοπούς ποινικών δώξεων. Νομίζω χρειάζεται περισσότερη διαφάνεια και το πόρισμα, κατά τη γνώμη μου, θα πρέπει να δοθεί στην δημοσιότητα. Εξάλλου, παρήλθε αρκετός χρόνος από τότε που το Κράτος έχει ανά χείρας τις εκθέσεις Καλογήρου και Γενικού Ελεγκτή και θα έπρεπε σε κάποιες τρανταχτές υποθέσεις η ποινική ανάκριση να είχε συμπληρωθεί. Ούτως ή άλλως δεν βλέπω πως μπορούν να επηρεαστούν οι αστυνομικές ανακρίσεις από τη στιγμή που οι εμπλεκόμενοι ήδη έχουν υπόψη τους τα γεγονότα και θα μπορούσαν κάλλιστα να λάβουν τα μέτρα τους αν ήθελαν.
5. Οι στόχοι μου σαν Προέδρου του Π.Δ.Σ. είναι δύο βασικοί πέραν των επί μέρους. Πρώτο, αναβάθμιση της ποιότητας της δικαιοσύνης και δεύτερο, αναβάθμιση του δικηγορικού επαγγέλματος. Προς αυτή την κατεύθυνση εργάζομαι από την πρώτη ημέρα και ήδη έχουν επιτευχθεί στο μικρό χρονικά διάστημα που μεσολάβησε άλματα προς αυτή την κατεύθυνση.
6. Πολύ φοβούμαι ότι η μεταρρύθμιση των δικαστηρίων καθυστερεί. Η Επιτροπή Διαβούλευσης του Υπουργείου Δικαιοσύνης συμπλήρωσε το έργο της εδώ και αρκετό καιρό με την συνδρομή του Π.Δ.Σ. και εκπροσώπων των κομμάτων, μελών της Επιτροπής Νομικών της Βουλής των Αντιπροσώπων. Δημοσιεύθηκε το αναθεωρημένο κείμενο των πρώτων νομοσχεδίων της μεταρρύθμισης στην ιστοσελίδα του Π.Δ.Σ. Το Υπουργείο Δικαιοσύνης όμως ακόμη να καταθέσει τα νομοσχέδια στην Βουλή των Αντιπροσώπων. Προφανώς το Υπουργείο συνεχίζει κάποιες διαβουλεύσεις

με κάποιους φορείς οι οποίες κατά την γνώμη μας μόνο καθυστέρηση θα επιφέρουν. Θα έπρεπε τα νομοσχέδια να είχαν ήδη κατατεθεί στην Επιτροπή Νομικών η οποία αρμοδίως θα καλέσει όλους τους εμπλεκόμενους φορείς για τις τελικές αποφάσεις. Αν δεν γίνει τούτο εντός του τρέχοντος μηνός δεν αναμένω να περάσει η μεταρρύθμιση στην παρούσα Βουλή οπότε πλέον θα μιλούμε για καθυστέρηση που μπορεί να μας οδηγήσει στη συζήτηση των ιδίων θεμάτων του χρόνου τέτοια εποχή. Κατά τη γνώμη μου, θα πρέπει άμεσα να κατατεθούν στη Βουλή τα ήδη επεξεργασθέντα νομοσχέδια και τυχόν παρατηρήσεις για την τελική μορφή τους δύνανται να κατατεθούν ενώπιον της Επιτροπής Νομικών και τα τελικά κείμενα να οδηγηθούν στην Ολομέλεια η οποία θα πάρει και την τελική απόφαση.

7. Τα μέτρα της κυβέρνησης για τον κορωνοϊό σαφώς αδικούν όχι μόνο τους δικηγόρους αλλά και άλλους επαγγελματίες. Θα σταθώ όμως ιδιαίτερα στους δικηγόρους. Οι περιορισμοί οι οποίοι επεβλήθησαν το 2021 είναι απαράδεκτοι. Αντί οι δικηγόροι σαν λειτουργοί της δικαιοσύνης να έχουν απρόσκοπτη πρόσβαση στα δικαστήρια και πρωτοκολλητεία λαμβάνοντας μέτρα προφύλαξης, όπως αποστάσεις, μάσκα κλπ, εμποδίστηκαν με αντισυνταγματικό και παράνομο τρόπο από του να προσέρχονται στα ίδια τα γραφεία τους και πελάτες τους. Ενώ η δικαιοσύνη κηρύχθηκε σαν ουσιώδης υπηρεσία, οι δικηγόροι, βασικοί λειτουργοί της, εξαιρέθηκαν. Πρόκειται για μία νοστοροπία εκ μέρους της κυβέρνησης και του Υπουργού Υγείας η οποία δεν έχει καμία σχέση με τις αναγκαιότητες απρόσκοπτης παροχής υπηρεσιών στον τομέα της δικαιοσύνης. Το πρόβλημα είναι ότι ο Π.Δ.Σ. παρ' όλα τα πολλαπλά αιτήματά του αγνοήθηκε παντελώς και σκανδαλωδώς και αντ' αυτού ακούγονται μόνο επιδημιολόγοι οι οποίου ουσιαστικά επιβάλλουν την άποψή τους σε ένα τομέα όπως η δικαιοσύνη στον οποίο είναι άσχετοι. Στην Αγγλία δεν έκλεισαν τα δικαστήρια ούτε και εμποδίστηκαν οι δικηγόροι από το να έχουν πρόσβαση στα γραφεία τους και στα δικαστήρια. Εν πάση περιπτώσει, τα διατάγματα του Υπουργού Υγείας είναι αντισυνταγματικά γιατί δεν είναι δυνατόν να επιβάλλονται απαγορεύσεις στα ανθρώπινα και ατομικά δικαιώματα με διατάγματα ενός Υπουργού. Μόνο δια νόμου ο οποίος θα έπρεπε να περάσει μέσα από τη Βουλή των Αντιπροσώπων θα μπορούσαν να επιβληθούν περιορισμοί σεβόμενοι την αρχή της αναλογικότητας. Κάτι τέτοιο δεν έγινε και ήδη το θέμα οδηγήθηκε ενώπιον των δικαστηρίων για να ληφθούν αποφάσεις.
8. Το πρόγραμμα i-justice, ενδιάμεση ηλεκτρονική δικαιοσύνη, αναμένεται ότι θα εφαρμοστεί εντός του προσεχούς διμήνου, νοουμένου ότι θα επιλυθούν κάποια εναπομείναντα θέματα. Το πρώτο αφορά την παράλληλη λειτουργία των πρωτοκολλητείων με την ηλεκτρονική δικαιοσύνη για μία εύλογη περίοδο δοκιμασίας τόσο για το ίδιο το

σύστημα όσο και για τους δικαστές, πρωτοκολλητεία και λειτουργούς της δικαιοσύνης μέχρι που να εξοικειωθούν με το σύστημα. Το δεύτερο αφορά κάποιες πτυχές της οικονομικής διαχείρισης δηλαδή τον τρόπο με τον οποίο θα καταβάλλονται τα δικαιώματα των πιστωτικών καρτών στον λογαριασμό του Π.Δ.Σ. ο οποίος ανέλαβε την διαχείριση του συστήματος όπως επίσης και κάποιων άλλων βασικών διοικητικών εξόδων. Βρισκόμαστε σε προχωρημένο στάδιο για επίλυση των δύο αυτών θεμάτων. Για τον Π.Δ.Σ. είναι *sine qua non* η παράλληλη λειτουργία των πρωτοκολλητείων και η επίλυση του οικονομικού θέματος. Το Δικηγορικό Σώμα είναι έτοιμο και καλωσορίζει την λειτουργία του *i-justice*.

9. Το *i-justice* αφορά την καταχώρηση όλων των εγγράφων ηλεκτρονικά στα δικαστήρια. Το *e-justice* είναι ένα διευρυμένο σύστημα ηλεκτρονικής δικαιοσύνης το οποίο καλύπτει εκτός από τα πιο πάνω και την διεξαγωγή δικαστικών διαδικασιών ηλεκτρονικά όπως π.χ. εμφανίσεις ενώπιον των δικαστηρίων, ακροάσεις ενδιαμέσων αιτήσεων και ακροάσεις υποθέσεων οι οποίες μπορούν να διεξαχθούν μέσω της τηλεδιάσκεψης. Το τελικό αυτό σύστημα δεν αναμένεται να λειτουργήσει παρά μόνο σε δύο περίπου χρόνια. Εκκρεμεί επίσης θέμα ψηφιοποίησης όλων των παλαιών φακέλων εκκρεμουσών δικαστικών υποθέσεων για να ολοκληρωθεί η ηλεκτρονική δικαιοσύνη.

Δρ. Χρίστος Κληρίδης

Πρόεδρος

Π.Δ.Σ.